

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Via Vitæ Operis Hvivs Hypothesis

Florentius <Batavus>

Antverpiae, 1551

Quod Deus de comissis omnibus satisfactionem exigat, etiamsi nulli
legatur satisfactio imposita à Christo. Cap. 23.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30077

rat ac deuincit sui criminis deprecatores.
 Hæc de confessione breuiter dicta sint; de
 qua & alia multa tradi poterant, nisi varij
 vbiq; extarent libelli copiosissime hoc ar-
 gumentum tractantes. Hac igitur superse-
 dentes, ad tertiam properamus poenitentiæ
 partem.

Quòd Deus de commissis omnibus satisfactionem
 exigat, etiam si nulli legatur satisfactio imposita à Chri-
 sto. Cap. 23.

Tertia poenitentiæ pars satisfactio est,
 quæ non est aliud quam afflictio quæ-
 dam, seu labor quo homo crasso suo
 affectui molestiam adfert ad satisfaciendū
 iustitiæ diuinæ, quæ nullum omnino pecca-
 tum decreuit ita prorsus abolere, nisi pecca-
 tor ipse tantū subeat, ferat, aut sibi irroget
 doloris, quātū ex suis cōmissis accepit pra-
 uæ voluptatis: aut quantum per offensas p-
 ximo intulit molestiæ. Nullam enim offen-
 sam patitur diuina iustitia esse inultam.
 Præstatur autem hæc satisfactio per varia
 pietatis opera, cuiusmodi sunt ieiuniū, pre-
 catio, elemosyna, peregrinatio, aduersæ
 valetudinis, algoris, æstus, & cæterarū mo-
 lestiarum vltro à nobis ad Dei gloriam, &
 ad emendanda peccata susceptarum volun-
 taria permissio. Cæterū quando nemo mor-
 talium

talium certo exploratū habere potest, quan-
 tum afflictionis Deus exigat pro quolibet
 commisso, (grauitatem enim peccati solus
 habet Deus perspectam) haudquaquam sibi
 quisquam placere debet de modica aliqua
 pœnitentia pro grauibus commissis: quini-
 mo si pœnitentiarius ipse in designanda pœ-
 nitentia fuerit indulgentior, tenebitur pec-
 cator, aut petere ab illo, aut per se vltro sibi
 assumere seueriorem, alioqui tandē aut per
 ægrotationē aut per aliam aliquam vexati-
 onem, aut certe per ignem expurgatorium,
 quæ est satisfactio omnium atrocissima, da-
 turus pœnas longè duriores: quandoquidē
 id ratio expostulat diuinæ æquitatis. Debi-
 tor si æs alienum non dissoluat volens, di-
 gnus est qui maiori suo malo legum rigore
 compellatur ad solutionem. Sed hic quæret
 fortasse aliquis. Cuinam rationi nititur, aut
 quo scripturæ loco comprobari potest, deū
 à nobis exigere pœnitentiæ satisfactionem,
 maximè quum peccata laxari constet, vel
 per solam cordis contritionem? Planè enim
 aduersari videtur immensæ Dei misericor-
 diæ, quod peccata plenè non eluantur, nisi
 congrua accedat pœnæ alicuius satisfactio:
 refragari videtur operibus Christi per sacra
 nobis euangelia proditis, vbi quū ipse pec-
 catoribus

catoribus cōmissa laxaret, nulli vnquam satisfactionem indixisse, sed duntaxat ne amplius peccarent, imperasse. Matthæum, Zachæum, Magdalenam, mulierem in adultério deprehensam, & alios complures veniam consequutos legimus: satisfactionem illis indictam non legimus. His respondere, extra nostram institutum est: neque enim incredulos hic erudiendos aut reuincendos suscepimus, de catholica ecclesiæ fide dubitantes, & errantes, (quorum sanè hodie magna vbique copia est) maximè quum quotidie experiamur, quam nihil apud eiusmodi, disputationibus, rationibus & scripturis proficiatur, quod fere sint in suis erroribus obcæcati, & à Deo prorsus destituti: nihilominus tamen quo fideles ipsi magis in sua fide solidentur, aduertendum hoc loco mysticā scripturam multis in locis palam indicare Deum esse & iustum pariter & misericor-

Psal. 24.

Psal. 84.

Aug. lib. de

ve. & fal.

p. 2. cap. 10.

Opus

DE TRIBVS PARTIBVS

Opus enim est peccanti peccata dimittere, sed oportet vt iustus misereatur iuste. Oportet enim vt nō solū quid, sed in quo doleat peccator, consideret: si dignus est non dico iustitia, sed misericordia. Hoc idem vel maxime liquet in opere nostræ redemptionis. Opus enim visum fuisset inæstimabilis cuiusdam clementiæ, si (quod in diuina erat potestate) genus humanum redemisset, & vinculum illud perpetuæ damnationis dissoluisset citra passionem & mortem Christi Iesu: aut si (quod æque in Dei erat potestate) postea quam Christus per perfectā suam obedientiam & mortis tolerantiam, pro peccatoribus omnibus dependerat, omnes homines ad gloriam admisisset cœlestem, absq; omni hominum merito, labore, afflictione & morte: verum quia misericordia in Deo semper cum iustitia coniuncta est, diuinæ visum fuit voluntati, ne genus humanum secus diuinam assequeretur indulgentiam quam per mortem & diram afflictionem agni immaculati Christi Iesu: & ne quis omnino quamlibet fidelis & sanctus in regnum ingrederetur cœleste Christi nobis morte reseratum, nisi prius proprię mortis tolerato supplicio: atq; ita vbiq; misericordia temperata cernitur æquitate iustitię.

Vnde

Vnde quemadmodū crimen omne fere cōmittitur tam per prauam animi voluntatē, quam per carnalem aliquam ab opere ipso proficiscentem voluptatem, ita & pœnitētia duabus rebus constet necesse est: nempe animi contritione, & corporali aliqua afflictione. Quod autem Deus vel pro laxatis criminibus talem requirat satisfactionem, non ex defectu diuinæ misericordiæ, sed pro ratione fit diuinę iustitię, quo videlicet etiam hæc elucescat, & eidē fiat satis. Quin etiam prudentia id diuina efflagitat, quæ non nisi per eiusmodi compensationē piacula decreuit abolere: quo videlicet mortales ita efficacius dehortarentur à flagitijs, si cognoscerent se haud fore impunitos. Vetus autem & protritum verbum est, Facilitas veniæ incitamentum tribuit delinquenti. Porro ad illud quod nonnulli obiiciunt, Christum ipsum nulli indixisse pœnitentiã dū in terris agens peccata condonaret, hinc arguentes nō aliam cuiquam indici debere admissorum pensationem, quã animi cōtritionē, & propositū deinceps peccata relinquendi, non ineptè responderi potest, quod Dominus noster discipulis respōdit beati Ioannis baptistæ, sciscitātibus quur ipsi & pharisei frequentius ieiunarēt, discipuli autē

Am. in p̄sa.
118. ser. 8.

Mat. 9. b.

N Iesu

DE TRIBVS PARTIBVS

Iesu non item, ita dicens. Nunquid possunt filij sponsi lugere quam diu cum illis est spōsus? Venient autem dies quū auferetur ab eis sponsus & tunc ieiunabunt. Quibus verbis Dominus noster indicare voluit post mortem suam suos discipulos perfectē tandem à Spiritu sancto instructos longē seueriori viuendi ratione victuros, per ieiunia, & alia austera opera, quæ ipse ab illis dum viueret non exegisset. In vita enim sua non omnia illis pandebat, sed neq; seueriora ab ipsis flagitabat, vtpote adhuc imbecillibus, sed distulit quædam opportunius tandem per Spiritū sanctū discipulis tradenda, quæ & ipsi quasi per manus traderent suis posteris: veluti de pœnitendi ratione, & alijs nō paucis. Secūdo respōderi potest quod Dominus noster ijs quibus ipse cōdonabat peccata tantam contulerit mentis compunctionem vt exteriori & ampliori pœnitētia nihil fuerit opus. Tertio responderi potest quod Christus quanquā peccatoribus nullā prescripserit pœnitentiæ satisfactionem verbis externē prolatis, hoc aut illud fieri iubētib; tacitē tamen intus ingesserit vel tunc vel certē tandē per Spiritū suum, quid pro condonatis etiā criminibus esset subeundū quemadmodū sanctissimus ille rex David,
idem

idem & Christi typus & propheta præsi-
gnavit, quanquã magna vsus sit in flagitio-
sos quosdam clementia, dũ ipsi adhuc flore-
ret ætas, veluti in impiũ illũ duorũ innocẽ-
tiũ peremptorẽ Ioab: & rursus in iniquum
illum regis à facie Absalom filij sui fugiẽtis
exprobratorem: moriturus tamẽ eosdẽ per
filiũ suum Salomonem iuxta impertitã ipsi
à Deo sapientiam plectendos & affligẽdos
mandauit, ne tantũ illorũ scelus maneret in
ultũ: Non q; Dauid vir alioqui mitis vindi-
candi dati sibi probri fuerit cupidus: sed q;
moribundi iam conscientia testaretur tanta
flagitia haudquaquam citra omnem pœni-
tentiaẽ pensationem, correctionem & pœ-
nam debere remitti: quare hoc ipsum velu-
ti per testamenti obligationẽ adimplendũ
commisit suo filio, vtpote agnoscẽs se ea in
re iustitiæ diuinæ deuinctũ. Ad hunc modũ
& verus noster dauid Christus suis aposto-
lis alijsque ecclesiæ præsidibus vicarijs suis
in mãdatis dedit ne ipsorũ malefacta sine-
rẽt impunita, etiãsi propter cõtritionẽ prius
essent condonata: & licet ipse nusquã in sua
vita scribat à quoquã satisfactionẽ exegis-
se: quippe q; hoc negocij iudicauerit potius
cõmittendũ alijs. Idẽ hoc & ex facto quodã
Mosi Dei & propheta & familiaris amici

Nij discere

2. Reg. 3. e.

2. Reg. 16. b.

3. Reg. 2. a. b.

DE TRIBVS PARTIBVS

discere licet: de quo scribitur, quòd quum
 post conflatum & adoratum à populo isra-
 helitico vitulum, Dominum pro impetran-
 da tam detestandi cultus venia, interpellas-
 set, tandemq; diuinam super hac re clemen-
 tiam multa præcum instantia exorasset: nihi-
 lominus tamen seuera adhuc punitione in
 populum pro tam nefario vindicando cri-
 mine animaduertit, viginti tribus hominũ
 milibus crudeli cede peremptis. Quo per-
 acto rursus nihilominus ad implorandam
 diuinam clementiam est regressus: & po-
 pulum excitans ad luctum, omnẽ iussit de-
 ponere vestium ornatum, quo vel sic venia
 impetraretur absoluta, hoc ipso indicans
 perfectam commissorum veniam non im-
 petrari sine magno negocio & nulla crimi-
 na laxari debere citra aliquã animaduerso-
 nem. In hoc autem opere Moses inter Deũ
 & impiũ populum & fidelem præstitit in-
 terpellatorẽ, & iustum pacis conciliatorẽ.
 Apud dominum enim fideliter præcabatur
 populi salutem, donec se intellexit auditũ:
 apud populum vero causam agebat Do-
 mini, verbo simul & facto illis manifestans
 & quam grauiter altissimum offendissent,
 & quòd tantum scelus haud quaquam de-
 buerit relinqui impunitum: dum videlicet
 tam

Exo. 32.

Exo. 32.

ram seuera animaduersione in populum est grassatus, ita & diuinæ æquitati satisfaciens, & simul populum à tali scelere rursus perpetrando deterrens.

Quod peccator quisq; dum in viuis est adniti debeat, vt pro ratione suorum criminum Deo satisfaciat. Cap. 24.

Quando Dominus ita à nobis satisfactionē exposcit iuxta criminū immanitatē & multitudinē, omni cura aduigilare quisque debet, vt dum in viuis est, hanc satisfactionē per preces, per ieiunia, per eleemosynas, per afflictiones, per tolerantiam pudoris, damni, iniuriarum morborum, terrorum, & cæterorum omnium quæ Deo permittente mortalibus ingruunt malorum, possit præstare: potissimum tamen per condonationem offensarum. Nam inter cætera omnia hoc opus longè est ad eluenda & dissoluenda crimina efficacissimum: dum videlicet alienas offensas libenti animo citra omnem vindictæ cupiditatem & rancorem toleramus & condonamus. Quum ergo nos cõtingit à quopiã molestijs affici, lædi aut affligi, etiã si atrox nobis videatur fieri iniuria, patienti id debemus animo pro admissorum nostrorum expiatione, proq; facienda quam à nobis

Nij Deus